

ชื่อวิทยานิพนธ์ ศักยภาพการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพในหมู่บ้านจัดการสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุข
ประจำหมู่บ้าน จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้วิจัย นางพรพันธ์ คชเดช ปริญญา สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารสาธารณสุข)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) อาจารย์ ดร.ช่อทิพย์ บรรณรัตน์ (2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรางคณา ผลประเสริฐ

ปีการศึกษา 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) คุณลักษณะประชากรของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) (2) ระดับความรู้ในการสร้างเสริมสุขภาพ ระดับปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงาน และระดับปัจจัยงูใจในการปฏิบัติงาน (3) ระดับศักยภาพการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพในหมู่บ้านจัดการสุขภาพ (4) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะประชากร ความรู้ในการสร้างเสริมสุขภาพ ปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงาน และปัจจัยงูใจในการปฏิบัติงานกับศักยภาพการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพในหมู่บ้านจัดการสุขภาพของ อสม.จังหวัดสุพรรณบุรี และ (5) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพในหมู่บ้านจัดการสุขภาพ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ อสม.จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 907 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ ได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 349 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ หาค่าความเที่ยงของความรู้ โดยใช้วิธีคูเดอร์ ริชาร์ดสัน ได้ค่า = 0.84 และหาค่าความเที่ยงของปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงาน ปัจจัยงูใจในการปฏิบัติงาน และศักยภาพการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพ โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าเท่ากับ = 0.83, 0.88 และ 0.93 ตามลำดับ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงวิเคราะห์ได้แก่ การทดสอบไคสแควร์ และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า (1) อสม.ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 43 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา อาชีพเกษตรกรรวม รายได้ระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท ระยะเวลาการเป็น อสม.น้อยกว่า 10 ปี จำนวนหลังคาเรือนที่รับผิดชอบคือ 10 – 20 หลังคาเรือน (2) อสม.มีความรู้เกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ ปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงาน และปัจจัยงูใจในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง (3) ศักยภาพการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพในหมู่บ้านจัดการสุขภาพ อยู่ในระดับปานกลาง (4) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับศักยภาพการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพในหมู่บ้านจัดการสุขภาพของ อสม. คือ จำนวนหลังคาเรือนที่รับผิดชอบ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำ ส่วนปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงาน และปัจจัยงูใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (5) ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพในหมู่บ้านจัดการสุขภาพ ได้แก่ ด้านการจัดการงบประมาณ การจัดทำแผนด้านสาธารณสุข และด้านการประเมินผล

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรให้การสนับสนุนงบประมาณ หน่วยงานสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีแผนการฝึกอบรม อสม.อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการนิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอ และสนับสนุนให้รางวัล และจัดทำเกียรติบัตร เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติแก่ อสม.

คำสำคัญ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่บ้านจัดการสุขภาพ ศักยภาพสร้างเสริมสุขภาพ

Thesis title: The Potential of Health Promotion Implementation in Health Management Village of Village Health Volunteers (VHVs) in Suphan Buri Province

Researcher: Mrs.Pornphan Kotchadet; **Degree:** Master of Public Health (Public Health Administration); **Thesis advisors:** (1) Dr. Chawthip Boromtanarat; (2) Dr. Warangkana Polprasert, Assistant Professor; **Academic year:** 2007

ABSTRACT

The purposes of this survey research were to study , (1) demographic factors of Village Health Volunteers (VHVs), (2) level of health promotion knowledge, level of performance supporting factors, job motivation factors , (3) level of the potential of health promotion implementation in health management village of Suphan Buri Province , (4) the relationship between demographic factors, health promotion knowledge, performance supporting factors, and job motivation factors and the potential of health promotion implementation in health management village of Suphan Buri Province, , (5) problems, obstacles, and suggestion of Health Management Village of Village Health Volunteers in Suphan Buri Province.

The population in this study was 907 VHVs. The sample group was composed of 349 VHVs by using stratified random sampling technique. A research instrument was an interview form designed by the researcher. Kuder-Richardson was conducted for knowledge factor reliability test, and it derived the reliability level at 0.84. Besides, Cronbach's alpha coefficient reliability test was conducted for performance supporting factors, job motivation factors, and the potential of health promotion implementation, and their reliability levels were 0.83, 0.88 and 0.93 respectively. Data were analyzed by descriptive statistics and analytical statistics: Chi-square test, and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

Results of this study showed that : (1) most of VHVs were female, with average age of 43.5 years, having primary school of education, agricultural occupation, having 5,000 – 10,000 Baht of income per capita, having 10 years on average of being VHVs, and being responsible for 10 – 20 households, (2) the knowledge level of health promotion implementation, performance supporting factors, and job motivation factors were at a moderate level, (3) the potential of HPI was also at a moderate level, (4) the factors related to the potential of VHVs' health promotion implementation in health management village of Suphan Buri province were the numbers of responsible households, which had positive relationship at low level, but the performance supporting and job motivation factors had positive relationship at a moderate level, at 0.01 level of significant. (5) the problems and obstacles in health promotion implementation were of budgeting, planning and evaluation.

The suggestions of this study were that the local organization administrators should be provided an adequate support of budget. Public health officers should regularly support VHVs in training session and supervision. Moreover, the honored reward and certificate should be conducted to enhance VHVs' motivation.

Keywords: Village health volunteer, Health promotion, Health Management Village, Potential of health promotion